

Izprezki

Tiskovni urad Narodne fašistovske stranke sporoča, da bo imelo strankino vodstvo izredno sejo, na kateri se bo razpravljalo o ukrepih v prid tistim fašistom, ki so ranjeni ali pohabljeni vsled akcij, ki so imele vsaj višek v pohodu na Rim.

To pa je bilo res potrebno. Junaštvo je junaštvo: treba ga je upoštevati in junaki se morajo odlikovati, kajti borili so se res kot lev... s pomočjo karabinerjev in vseh oblasti. Ob pritiku boja, zarés srditost, ga boja za »zavzetje vlasti«, tanskega leta, so se morali nadebnosti fantje tako boriti, da so bile zgrajene pred uredniškimi prostori glavnega fašistovskega glasila »Il Popolo d'Italia«... Milano, kakor tudi pred sedežem fašja celo barikade. Pomislite vendar, kaj se to pravi, barikade... In te barikade so kaj izvrstno služile za obrambo, kajti pred nje je bila postavljena mašina: pa ne da bi morebiti mistili, da je bila to kakšna strojna puška. Ne, bila je čisto navadna... fotografska mašina, ki je posnela barikade, tako da so mogle lepo poravnati v ilustracijah...

Junake je treba sedaj odlikovati. Če niso umirali na barikadah, kaj za to? Saj imamo na razpolago še kinematograf, s katerim se je dalo uprizariti bitke. Ker je namreč kinematograf moderna priprava in se kaj prilaga k razmeram v naši državi, v kateri je marsikaj... kinematografskega!

V sedanjih dobrih prav bujno cvete mašinstvo. Imamo ga povsod v vsaki deželi in na vsakem polju. Na zdravniškem polju imamo mašice, ki pripravljajo vsakršne leke za vsakoake bolezni. Tudi za grinte. Samoobsebi se razume, da taka zdravila nič ne pomagajo in, ko se je bolnik pripravljal na njih nevednost, se mora seveda podati k pravemu zdravniku, ki mu razodene, kako ga je mašice »farbali«.

Celi svet je pokrit z grintami. Pojavljajo se v obliki kapitalizma, militarizma, sovinitizma, fašizma itd. Delovno ljudstvo, tu pri nas in drugod dobro čuti, kaj so te grinte, kako ga tarejo. V zadnjih časih pa se je moralo prepričati, da ta nadloga je povsod enaka, da zasleduje militarizem, sovinitizem in fašizem ene in iste cilje, pa naj bo ene ali druge barve. Posebno pa v eni taki »grinti« se je moralo prepričati, da povsod tare delovne mase. Ona se lahko odeva v belo-rdečo-zeleno, belo-modro-rdečo, rdečo-zlato-črno, ampak ostane vedno le — grinta! In to je fašizem.

Mašinstvo pa se razteza tudi na književno polje. In zastoni se bo razlegel vik in krik proti trditvi, da more biti, da je književnost v kapitalistični družbi, nepristranska. Je pa nepristranska: pa se, kako!

Evo jih grinte:

V 12. številu »Jadranske« čitamo: »Mene drugi ne brigajo, a moj sin ne sme nikoli postati kapitalist. Zapišim si!«

Saj so fašisti tudi v Jugoslaviji!

Tisti so pa iz drugega testa! Drugačen je njihov smisel! Jugoslovanski fašisti ali Orjunaši si prizadevajo odpraviti ono kvarno strankarstvo, ki v Jugoslaviji bohotno kliče: prizadevajo si uničiti korupcijo, ki je tam gorj razpredla svoje škodljive korenike; jugoslovanski fašisti si prizadevajo, otvarjati zaslepljenecem oči...

Jugoslovanski fašisti so torej iz drugačnega testa! Ali ste čuli? Tolpe, ki se rekrutirajo iz propale in tvorijo organizacijo, kuje namen je, boriti se proti razredno zavrednemu proletariatu, naj bi bili iz drugačnega testa kakor njihovi bratci v Italiji, Španiji, Nemčiji, na Bolgarskem in drugod.

Mogoče pa, da ni avtorica »grint« dobro poučena. Lahko je tudi to. V tem slučaju pa bi bilo dobro, da se informira pri g. Bastianiniu, glavnemu tajniku fašev v I. nozmetstvu, ki je nedavno tega izjavil, da ima fašizem v drugih državah enake smotre kakor italijanski. Ali je treba torej lepše dokumentacije?

«Če si z volkom moramo tuliti, ako nočeš, da te razmesari!»

In to velja tudi za duševne delavce. Ako niso z delavstvom, morajo biti proti delavstvu. V tem slučaju z jugoslovanskimi fašisti, sovražniki delavstva.

Svet je pokrit z grintami suženjstva, izkoriščanja, korupcije in reakcije. Grinte so vsi tisti, ki izkoriščajo in zatirajo delovno ljudstvo, vsi tisti, ki se vdirajo izkoriščevalcem in tlačiteljem.

In grinte so tudi vsi tisti, ki to, na književnem polju, zagovarjajo!

„Istarski Riječi“ v album

»Istarska Riječ« je čutila potrebo zagnati se v nekakega odpuščenega istrskega učitelja, ker da ima ljubezensko znanje z neko učiteljico Italijanko. Stvar bi nam dajale ne bila mami, ko bi se ne sklicevali gospodje od »Istarske Riječi« na samega Lenina radi tega znanja. Učitelj Hrvat ima baje Leninove ideje po glavi in s temi ne bi smel pogledati one Italijanke. Zelo domovino, da bi istarski učitelj Hrvat res komunistično mislil. Bil bi bela vrana. Če pa je že napravil s svojim znanjem z Italijanko greh, proti mednarodnosti, kaj pa je naredil jugoslovanski kralj Aleksander s tem, da je poročil Rumunko? »Istarska Riječ« ni v zadregi: naredil je veliko do broto svojemu narodu! Stvar je namreč taka: Rumunka je kraljevska hči, istarski učitelj je čunja na cesti, ob katerega lahko vsak briše čevlje in »Istarska Riječ« se najprej.

Glasovi z dežele

Trnovo pri Gorici

MEŠČANSKA POLITIČNA VZGOJA DELAVSTVA. — Delavci, ki čitajo samo buržoazno časopisje in zahajajo v društva, ki jih ustanavljajo in vodijo meščanski kapitalistični agenti, so po navadi zelo omejeni. Vzgoja, ki jo tu dobe, jim u-bije zmožnost samostojnega presojevanja družabnih odnosov, ker jih drži daleč proč od važnih sočasnih dogodkov po eni strani s tem, da jih navdušuje za boj za »narod«, vero in »domovino«. Po drugi strani se zakriva zgodovinska dejstva, ko se jim »dokazuje«, kako je kapitalistični red stalen in dovršen. (Le njihove prave ovčice ne zapazijo tako očitnega protislovja. Čemu se treba boriti za »narod in domovino«, če je družabni red tako popoln?) Interes kapitalizma zahteva, da mora delavstvo verjeti, da se ljudje grupirajo po enem jeziku, veri kulturi itd. Kajti izkoriščanje je mogoče le dotlej, dokler večina izkoriščanih ničesar ne ve o različnosti interesov v družbi. Taki delavci se navadno čudijo, enako je mogoče, da se nahaja v enakem »narodu«, ki govori isti jezik in ima isto vero, več nasprotnih si strank. Takoj se jim natveže, da so krivi komunisti.

Vsa politika in vsa vzgoja, ki jo meščanstvo usiljuje ljudstvu, ima en sam namen, en sam cilj: držati ljudstvo v omejenosti, v tem podedovanem grehu vsega človeštva, da se manjšina vzdrži na vlasti in izkorišča večino. Tu je ključ za rešitev u-ganke, zakaj se buržoazija bori proti komunističnemu naziranju tako trdovratno in s tako ogabnimi sredstvi. Kapitalizem, ta krščanski klerikalno-liberalni pankrt, je razjedel družbo in izsesal iz nje ves življenjski sok. Kapitalizem današnjega časa temelji na individualističnem materializmu. Materializem na principih mistike in liberalnega individualizma je nemogoč, ker vodi v anarhijo, ki pomeni na današnji kulturni stopnji človeštva propad. Zato mora dobiti boljšo podlago: **komunizem**. Smo materialisti, ker smo komunisti.

REAKCIJA. — Kljub vsem poskusom buržoazije, da bi mirnim potom zajela tok nove struje, se komunistična ideja širi. Delovno ljudstvo se instinktivno približuje komunističnemu naziranju. Komunizem postaja nova, živa vera vseh neštetihi milijonov ponižanih, brezpravnih, izkoriščanih in tlačanih. Buržoazija je v obupu vrgla na tehnično zadnji svoj adut: prišla je z reakcijo. Ta pa ima ravno nasprotni učinek. Mesto, da bi zajela naravni razvoj, vzbuja nove zdrave revolucionarne elemente v ljudstvu.

CERKEV IN VERA. — Ali smo komunisti brezverci v polnem pomenu te besede? Ne! Mi smo globoko verni. Verujemo v pobratenje človeštva takrat, ko ne bo več izkoriščanja, ko izginejo razredi, ko ne bo več osebnih avtoritet, ko bo popolna gospodarska enakost: ko zavladajo komunizem. Kajti takrat odpadejo vsi pogoji in vzroki sovraštva med ljudmi. Ne moremo pa priznati mistične vere. Vera, ki ne temelji na realnosti, je škodljiva. — Še bolj pa se moramo postaviti proti trgovini z verstvom. Cerkev, iz katere so izgnali Kristusa in kjer se uči potvarjen njegov nauk, zasluži, da se proti njej borimo. Kajti ona je postala sestaven del meščanske kapitalistične organizacije. Ona poneumnjuje ljudstvo; uči pokornosti napram gospodi in straši s peklenkim ognjem in kliče prokletstva na vse tiste, ki se upirajo trinogemu, svojim izkoriščevalcem. Ona zagovarja izkoriščanje v vsaki obliki. Tlačanje, izkoriščanje, suženjstvo je postalo sveto krščansko načelo v praktičnem delovanju cerkve. Delovno ljudstvo se ne more navduševati za take vrste cerkve.

D. ANIN:

Štirje govori

Govor slovenskemu uradništvu

Kdor pa hoče tako ljubiti svojo domovino mora biti v sredini svojega naroda, trpeti in delati z njim — in ne odlojčiti se od njega in živeti izven njega, z njegovimi pijavkami.

Tako bi moralo misliti svobodno slovensko uradništvo.

Pa naj vam še povem, kako gleda naše delavstvo na vas!

Tako, kakor vi sami nase. Vi pravite, da ste orodje, da ste klešče sedanjega režima. Kaj naj pričakuje delavstvo od ljudi, ki niso ljudje? Socialistična družba mora postati družba ljudi in zato vi, kot orodje ne morete vanjo. Delavstvo mora te klešče najprej razbiti, ker če ne, ostanete za vedno klešče. Posameznik od vas mora zopet zažutiti v sebi človeka, socialno in kulturno bitje, ki ima skupne interese z

ENOTNA FRONTA. — Delavec in mali kmet imata enake interese. Tu se ne more govoriti o dveh razredih. Oba sta enako zapostavljena in izkoriščana po vlekakapitalu. Zato vsi delavci in mali kmetje, naj pripadajo katerikoli stranki ali pa nobeni, vsi se moramo združiti v enotno bojno vrsto in korakati pod praporom Komunistične stranke v boj za naše pravice, za našo svobodo.

Tovariši, kolikor vas je, ki služite za orožje buržoaziji, ki vas ščeva proti komunistom, vedite, da se bori proti samim sebi, da izdajate v svoje lastne koristi. Komunisti delajo in se bojujejo tudi za vas, ker se borijo za odpravo izkoriščanja, kateremu ste tudi vi podvrženi. Ruski sodrugi so izvedli s krvavimi žrtvami revolucijo tudi za — vas. Komunisti v Franciji, Nemčiji, na Angleskem, Češkem, v Italiji, povsod na celi zemeljski krogli, nastavljajo svoja prsa udarcem meščanske reakcije, padajo pod njenim mečem in svinčenkami in umirajo po zaporih tudi za — vas. Razvoj dogodkov vas bo o tem prepričal.

Aleksej Antonovič Kuzmanovič

Srečen proletariati

Leto 1923. v katerem je proletariati ene kakor druge narodnosti doživel marsikateri dogodek, kateri je vreden, da si ga zapomnimo za poznejše čase, to leto, v katerem smo marsikaj grenkega povžili, se bliža koncu.

Mi, ki živimo od dela lastnih rok, si lahko napravimo bilanco cellega leta in to brez posebnih napak, ako napišemo samo sledeči dve besedi: zatiranje in brezposelnost. Srečen je proletariati, nad katerem ne vlada tako zatiranje kot nad nami. A mislim, da edino v bratski Rusiji uživa proletariati svobodo, svobodo katero si jo je priboril z lastno krvjo.

Prišel bo čas, ko bo tudi nas objelo solnce svobode, za katero se lahko pripravljamo in upamo, da ni več daleč.

Reakcionarci, naravnost tekmujejo, v eni kakor v drugi državi, z zatiranjem proletariata, za kar uporabljajo vsa mogoča sredstva, da bi nas, ki smo že itak sužnji pripravili še v temi. Tako n. pr. so v Jugoslaviji prepovedali nadaljno izhajanje »Proletarske mladine«, katero smo vedno z veseljem tudi mi prejeli za kar nam priča to, da je bila zelo razširjena po Julijski Krajini.

Predragocen je prostor v našem listu, da bi tu ponovno naštevati vsa večja in manjša dela, katere so povzročili razni »dobrotniki delavstva« in za katere bodo morali, ko pride čas, položiti račun pred lastne sužnje od katerih bodo dobili tudi za služeno plačilo.

Sestra zatiranja je brezposelnost, katere je hujska od vsake nalezljive bolezni in iz katere izvira mnogo drugega gorja, ona ni znana samo po mestih. V vsaki mali vasi jo imamo dovolj.

Brezposelnost še vedno nadaljuje svojo pot, tako, da so dame odpuščene delavci v enem kraju, jutri v drugem, a oni, kateri so tako srečni, da ostanajo na delu, so v večjih krajih prisiljeni delati za tako plačo, da mu ne zadostuje niti za suhi kruh, za njega in družino.

Ti ubogi sužnji, ki si se bil že več let za domovino, kjer si trpel mraza, lakote in vedno gledal smrti v oči in zdaj ko je domovina rešena, si zopet lačen. Trpiš mraza ter obupan tavaš sem ter tja medtem ko imajo drugi vsega na razpolago.

Sladke so posledice zadnje imperialistične vojne, katere jih danes, ko so domovine rešene, žviha proletariati.

S. J.

Kdor želi, da bo njegovo bojno glasilo živel, se mora zavedati, da je trajna gnotna pomoč mu more zagotoviti obsto.

Delavci, podpirajte »Delo«!

vsemi ostalimi člani delavske družbe. To pa je samo na en način mogoče: da vas izpremeni vse v sebi enake delavce. Samo na ta način, da vam poruši cinovno lestvico in odpove uradniško penzijo, vas bo pridobilo zase in za človeštvo. Ko se bo to zgodilo, vam bodo se-le pale luskinje z oči in tedaj boste izpregledali, da je sramota, delati za plačo, ampak da se mora delati zato, ker je to družabna dolžnost, obvezna za vse ljudi enako in pa da mora biti v družbi vsakdo v vsakem oziru preskrbljen od poslednjega dne svojega življenja, ker je to mogoče in je to družabna in kulturna potreba.

Delavstvo ne upa in ne pričakuje, da boste vi, slovenski uradniki, to izprevideli pred socialno revolucijo, ker zato je potreben ali stalni socialni pritisk brez nade rešitve, kakor je to slučaj v manuelem proletariatu — ali pa visoka socialna naobrazba in temeljita moralna odgoja. Vi nosite v svojem srovnado, da se dvignete iz slabega gnotnega stanja. Ta nada je utemeljena v uradniški lestvici, po kateri vsaj na starost lahko splezate v nižje kroge

Komunistična stranka Italije

Deželna zveza Julijske Krajine

Strankine izkaznice za leto 1924.

Sekcije Komunistične stranke v Julijski Krajini so tem potom opozorjene, da morajo urediti vprašanje strankinih izkaznic za leto 1924 v mesecu januarju. To velja, po nalogi izvrševalnega odbora naše stranke, za vse sekcije v Italiji. Vsaka sekci-ja naj naznani zaupniku cone števil- lo izkaznic, ki jih potrebuje. Ob e- nem mora izročiti tudi denar za iz- kaznice zaposlenih sodrugov. Vse mora biti urejeno ustmeno.

Pošte se ne sme posluževati nihče. Kjer je mogoče naj gredo sekcijski tajniki do zaupnika. Drugače naj gre zaupnik do sekcijskega tajnika. Zaupnik mora po- tem osebno prinesiti potrebne reči k deželnemu tajniku ali zaupniku.

Sekcijam se obenem naznanja, da so vsi dosedaj veljavni naslovi bili izpremenjeni. Nove naslove se bo na- znamenilo ustmeno. Starih se ne sme posluževati več nihče za nobeno reš.

TAJNIK

Ljudski oder

Osrednji odbor Ljudskega odra i- ma važno sejo v nedeljo 6. januarja 1924. Odborniki so naprošeni, da se udeležijo seje sigurno in polnoštevilno. Seja se bo vršila v Gorici v navadnih prostorih.

Delavska šola

Marxizem in vera

To vprašanje se je že opetovano razmo- trivalo v »Delu«, a imamo še mnogo sodrugov, ki imajo o razmerju vere do Marxističnega komunizma razne nazore, ki stremijo običajno za tem: na ta ali oni način spraviti v sklad vero in marxiz- zem. To je temeljni pogrešek, ki ga nikakor ne moremo odpustiti našim ver- skim komunistom. No, v dobro jim mora- mo šteti to, da jih vera ne vabi in mika več toliko vsled njene propovedi o nebe- škem veselju in blaženosti po smrti; niti se ne boje več njenega zaganja s peklen- skim trpljenjem. Ampak v veri vidijo oni le neko etično in moralno silo, ki vpliva baje odločujoče na človeštvo, »da se vsaj kolikor toliko vzdržuje na moralni višini ter ne pade v etično in moralno brezno živine«.

Svoje etične in moralne zakone stremi uveljaviti vera s tem, da nas po eni strani svari pred različnimi pregrehami, ki so po velikosti in značaju razvrščene v r. zne skupine. Po drugi strani pa nas uči lju- bezni do bližnjega, kakor do samega sebe, ki je po Kristusu temeljni zakon bo- goslužja.

Pregrehe so osebnega ali socialnega značaja. Kako je nekdanj, pri bormem spo- znažju prirode, vera obvladovala ljudsko mišljenje in dejstvo vidimo iz tega, da so se čisto kirurške stvari uvrstile med verske obrede na pr. obrezoval: je in čiščenje spolnih organov pri Judih in Mo- hamedanih. Proti drugim fiziološkim kvarom in zopernostim nastopa vera s pregrehami požrešnosti, preštevovanja itd., dihanje zraka in pitje vode, ki jih or- ganizem kot najnovejša funkcije sam ob sebi sproti urejaje navadno niso prišle, vsaj v krščanstvu ne, med moralne in e- tične predpise in tudi ne tvorijo pregreh.

Proti pregreham, ki so razun osebnega predvsem socialnega značaja, to je, ki se tičejo razmerja do soljudi, na pr. tatvina, uboj, preštevovanje v širšem zmislu itd., imamo poleg določenih kazni, tudi poziti- ven socialen nauk: ljubezen do bližnjega, po katerem se jim lahko izognemo. In ker človek živi v gotovih socialnih odno- šajih, to je v odnosih do soljudi, sprego- vorimo o tem socialnem nauku nekaj več besed in opirajoč se na njega tudi naj- lažje opredelimo stališče sodobnega ko- munizma do vere.

Kristus je s svojim naukom: ljubi svo- jega bližnjega, kakor samega sebe, tudi bogoslužje učlovečil, ker se po njegovem nauku ne izraža več v doprinasanju us- slug direktno metafizičnemu (nadnarav- nemu) božanstvu, kakor je bilo za časa Abrahama z daritvijo ali za časa Moizesa

z zidanjem tempeljev, ampak te usluge se izražajo direktno v odnosih človeka do sočloveka, v medsebojni ljubezni. Mi la- ko rečemo, da se je s tem verzom nekako bolj materializiralo, opredelilo; dejanje napram nedoumljivemu, nadnaravnemu bo- žanstvu se je spremenilo v dejanje napram realnemu sočloveku. Ampak ta ver- ski nauk ljubezni do bližnjega spreverja v sovraštvo do bližnjega. Seveda poreče- jo: ljubezen, ki se spreverja v sovraštvo ni prava krščanska ljubezen; treba je spo- znati pravo krščansko ljubezen, pa bo vse v redu. A baš tudi v težko spoznavanja take ljubezni tiči utemeljenost in pred- nost marxističnega historičnega materia- lizma, ki iz določenih materialnih odno- šev izvaja duševne, umstvene pojave. Rav- no ta opredeljenost mu daje prednost pred subjektivnim pojmom ljubezni. Lju- bezen do bližnjega je pretrhla podlaga tudi za druge moralne in etične pojave resnice, pravice, poštenosti, značaja itd.

Prvotno krščanstvo je šlo sicer zelo bli- zu sodobnega komunizma. »Daj nam da- nes naš vsakdanji kruh« določa zelo do- bro delež poedinka na produkciji social- nega kruha; seveda izzveniti to v uših so- dobnega krščansko-verskega mogotca, ki je nagrabil cele kašče kruha, kot bogo- skrunstvo. Tudi »poidite in učite vse na- rode« se precej stika z Marxovim klicem: proletariči vseh dežel združite se! Ni mor- da le slučajno, da se je krščanstvo po- javilo in širilo prvotno le med revnimi sloji, ampak materialna beda jim je daja- la to združenost. Tudi ni res, da bi prvotni kristjani samo sanjarili o nebeški blaženosti, oni so sledeč-namku ljubezni do bližnjega ustanovili v prvotnem življe- nju tudi skupnost materialnih življenjskih dobrin. Skratka, prvotno krščanstvo je tvo- rilo izkoriščan, a ravno zato enoten, med seboj enakopraven razred, ki je preverjal ljubezen do bližnjega predvsem tudi z ma- terialno vzajemnostjo med seboj.

Kristus — polnovan v marxističnem smislu kot človek brez nebeške gloriole, ki je živel in dejstvoval v Palestini, na križišču trgovskih poti Azije, Afrike in Evrope je vsled najnega spoznanja trgov- skaja občevarja raznih narodov sicer pre- šel — v nasprotju z Abrahamom in Moje- som — patriarhalni krog svojega očjega rodu. On je videl ogromne zaklade tržnih mogotcev in revščino delavnih množic; ni pa spoznal — in vsled nerazvitosti pro- dukcijskih in komunikacijskih organiz- mov mu to ni bilo niti mogoče — mate- rialnih pogojev takratne produkcije. Vsled, takrat še splošno veljavnega siste- ma suženjstva, se tudi ni mogel povzpeti, preko razmerja hlapca in gospodarja, na- ravnost do svobodnega delavca. Proti dru- žabni krivici bogastva in razkošja na eni strani, bede in pomanjkanja na drugi, je propovedoval ljubezen do bližnjega kot voljo in željo nadnaravnega božanstva. Dokler je tvorilo, krščanstvo, kakor reče- no, enoten razred revnih slojev, je ena- kost v ljubezni soglašala z materialno e- nakostjo. Ko se je pa oprijela krščanstva tudi razpadajoča rimska aristokracija, je sicer sprejela besedo ljubezni, ne pa dela- nja; h vsemu, da se je v prešernem izo- blju izražalo v ogabni milošlini.

Povsem druga je Marxova metoda. Bo- žanstvo, ki igra v veri glavno ulogo in ki utemeljuje tudi v krščanstvu ljubezen do bližnjega, pušča Marx popolnoma ob stra- ni. Tudi ne sega preko tega življenja v nadnaravno, ampak stremi priti do prave zavesti v pozemskem življenju. To se se- stavlja iz gotovih telesnih potreb in de- janj, ki jih je treba prirodnim potom spo- znati. In temeljna prirodna potreba člo- veštva je vprašanje — kruha, ki se izraža v točno določenih materialnih obliki živil, obleke, stanovanja. Teh potreb nam ne zadošča več priroda neposrednim potom; nje si mora »kulturni« človek priuročiti potom dela. Proizvajalni proces in ne vo- lja božanstva igra v človeški družbi že od pradednih časov odločujočo ulogo.

Ruski

(Konec prihodnjice)

Zanimivosti širom sveta

Deset milijonov let stara jajca

Iz Pekinga v Mongoliji se vrača ekspedicija ameriškega muzeja, kjer je nabrala številne ostanke raznih repti- lov (plazivcev) in tudi nad 20 jajc di- nosaura. Starost teh jajc se presoja na 10 milijonov let. Ta ekspedicija je do- kazala, da je bila Mongolija središče razširjanja živalskega življenja za ves svet.

Dinosauri = velikanski plazivci, v obliki kuglarice, ki so živeli v pred- zgodovinskih dobach. Okamenela kosti take živali, ki je merila 130 čevljev v dolžini in 45 v višini, so bile najdene leta 1899.

Zdravniški nasveti

NAHOD.

V jeseni in spomladi se človek najh- treje prehladi. Kihanje, silno ščegeta- nje v nosu in v grlu, hripavost in mrzli- ca so prvi znaki bolezni. Enakomerna topla temperatura v sobi, zauživanje lipovega in vijoličnega čaja z mlekom ali medom, olajševalno vpliva na bolni- ka. Nos in ustnice maži z dobrim va- zelinom. Po hudem nahodu je izpiranje nosa z mlačno slano vodo priporočljivo. Skoro z vsakim nahodom se navadno pojavi, tudi kašelj in hripavost, zato naj se bolnik med boleznijo vzdrži ka- denja. Ako povzroča kašelj bolečine v prsih, so dobri mokri ovitki okrog prsi. Najbolje je seveda, da močno prehlajen človek ostane par dni v postelji, ker enakomerna toplota, ki je mogoča le v postelji, najbolj vpliva na hitro in te- meljito ozdravljenje prehlajenega člo- veka.

Tajni sklad „Dela“

Iz vipavskih vrhov: Fr. Škapin, Al. Mahnič, Jos. Saražin, Jos. Škapin, Al. Cerne po L. 1.—; Jos. Cerne L. 2.—; L. 7.—; Rdeči dijak 3.—; Darovali Vipavci 35.—; Sodrugi sodrugi v Sv. Križu pri Trstu 15.—; Nabiralna pola 70: Smarje na Krasu: Fr. Poljsak, N. N., Ludvik Poljsa, Ant. Verč, Smeč Raf. po L. 2.—; Al. Mi- helj, Fr. Kante po L. 1.—; X. L. 5.—; 17.—; Sodrugi iz Gorjanskega 5.—; Nabiralna pola 49: Nabrano v Nabrežini 12.30; Nabiralna pola 36: Kavčič Lov- ro, Petrič Barba po L. 5.—; N. N. L. 10.—; Gorla, Burnik Mici po L. 3.—; Likor Filip, Razbojnik, Zakelj Karol, Str- nad H. N. N., Hladnik Franc, po L. 2.—; Liker Al. L. 1.—; N. N. L. 5.—; 44.—; Nabiralna pola 11 (duplikat): Lukežič Avg., Lukežič Ber- nard, Lukežič Jos., Kerševan Viktor po L. 5.—; Sinigaj An- drej, Sinigaj Ernest, Gospod »France«, Znidarčič Iv. po L. 2.—; Kerševan Franc L. 1.—; 29.—; M. za 3 štev »Dela« 5.—; V. P. Mauc 5.—; St. I. Budanje 1.80; Valerija Krajner, da vredno po- časti spomin na dragega Franca 10.—; Skupaj L. 189.—; Prej izkazanih z 22.058.75

Vsega skupaj L. 22.247.75

Izdajatelj:

I. O. Komunistične stranke Italije. Odgovorni urednik: Paul. Gius. Bellone. STAB. TIP. S. SPARZAL - TRIESTE.

COOPERATIVE OPERAIE

DI TRIESTE. ISTRIA E FRIULI (DELAVSKE ZADRUGE)

Znižanje cen na vinu

V vseh naših razprodajalnicah razpolagamó se sledečimi vrstami vina v enolitrskih steklenicah:

Istrsko staro in novo . . . po L. 3.—
Beli vipavski Riesling . . . „ 2.70
Dalmatinska vrst, staro . . . „ 3.20
Črno, navadno . . . „ 2.90

V damižanah po 15-20 litrov, od 10 do 20 cente- simov popusta, pri litru.

Pristni pridelek iz krajine

dobavljen naravnost po naših članih, oziroma po združnih kletih.